

Jméno diplomanta: Jan Géryk

Téma práce: Levicová recepce díla Carla Schmitta

Datum odevzdání práce:

1. Aktuálnost (novost) tématu:

Jedná se o téma teoreticky přínosné, přičemž jeho obsáhnutí vyžaduje dobrou znalost politické a právní teorie a schopnost využívat tyto poznatky pro řešení otázek tradičně spojených spíše s oblastí normotvorby a právní teorie. Autorem zvolené pojetí odpovídá standardům diplomové práce. Vzhledem k tomu, jaké otázky se v práci řeší, otázky, která s právem a tvorbou práva souvisí, lze tuto práci rozhodně za tematicky přínosnou považovat.

2. Náročnost tématu:

Náročnost tématu zvyšuje snaha o interdisciplinární charakter práce. Práce je dobře promyšlená a vystavěná. Popisuje základní autory a instituty, které se k tématu vztahují. Bohužel se autor se autor jakoby neodvažuje pustit do hlubších polemik s autory a jejich díly, přestože jeho velmi slušná znalost jejich děl, by k tomu přímo vybízela. Stejně tak v těch částech, kde autor prezentuje svoji syntézu a svůj názor, zůstává text spíše na povrchu, přestože odkazuje ke slušnému porozumění tématu.

3. Kritéria hodnocení práce:

Lze konstatovat, že diplomant zadání práce bezpochyby naplnil. Struktura práce je promyšlená, vystihuje potřeby tématu a splnění požadavků na diplomovou práci. Téma je zpracováno uceleně a přehledně s oporou o vhodnou metodologii. Lze konstatovat, že diplomant prokázal dobré znalosti a orientaci v dané problematice, jakož i schopnost vhodným způsobem zvládnutou materii prezentovat do podoby uceleného textu. Diplomant v předložené práci prokázal velmi dobrou úroveň vyjadřování a celková úprava práce je velmi přehledná a srozumitelná. Práce je opatřena solidně zpracovaným poznámkovým aparátem. Formální požadavky kladené na diplomové práce byly tedy naplněny.

4. Případné další vyjádření k práci:

Práce je členěna do čtyřech velkých celků, které postupně mapují různé aspekty díla Carla Schmitta, ve vztahu ke zvolnému tématu. Přestože se práce soustředí na tzv. levicovou recepci díla autora, téměř polovina textu práce se naopak soustředí na popis díla a života autora, které se nese spíše v duchu tzv. history of ideas a to bez toho, aniž by autor dovozoval nějaké podstatnější závěry. Tato část práce tedy rekapituluje témata a biografické údaje, které jsou s autorem notoricky spojovány. Tato tendence vrcholí ve kapitole druhé, která nabízí kombinaci biografických údajů, hodnocení autorovy osobnosti a jeho díla, zejména v otázce jeho vztahu k ideologii nacismu a nacistickému režimu a ve vztahu k tématu práce není ani příliš přínosná ani podnětná pro další zkoumání tématu.

Druhá část práce, na druhou stranu, přináší zajímavou a podnětnou analýzu a naplňuje jádro výzkumného tématu práce. Navazuje na důležité momenty z prvních dvou kapitol a v ní autor ukazuje schopnost aktivní práce s myšlenkami autorů, o které se tato práce opírá.

5. Připomínky a otázky k zodpovězení při obhajobě:

Základní tezí, kterou Schmitt postuluje je, že bez homogenity není demokracie. Demokracie vyžaduje existenci homogenního dému, který je konstituován politicky, k čemuž v pluralismu podle liberálního modelu nedochází. Pokud má vládnout lid, musíme nejdříve určit, kdo do něj patří. *Tento základní stavební kámen Schmittových teorií představuje zásadní prvek, se kterým se ten proud myšlení, který nazýváte levice, musí vypořádat, obzvláště v období pluralizace světa a rozpadu rámců, které si činí nárok na hegemonitu. V čem jsou tedy tyto myšlenky Carl Schmitta stále aktuální a přínosné? Dokáží odpovědět na otázky, které se v souvislosti s úpadkem legitimacy veřejných institucí a rozhodovacích nástrojů v poslední době objevují?*

Krise liberální demokracie vyplývá z toho, že se jí nasadil náhubek v podobě „racionálního konsensu“. Inkluze všech „racionálních“ znamenala v praxi exkluzi těch, kdo vznášejí jiné nároky. Od Carla Schmitta víme, že vyloučení je vepsáno v samé definici politické komunity. Rozdíl je v tom, že současná liberální demokracie vylučuje skrytě, zatímco ve výše načrtnutém projektu má vyloučení vždy otevřenou povahu, což umožňuje, aby byl boj o hegemonii skutečně demokratický. Chantal Mouffe soudí, že je chyba domnívat se, že v nynější vypjatě individualistické epoše lze politických rozhodnutí dosáhnout pouze na základě rozumné dohody, a tedy při plné eliminaci afektivní stránky politiky. Jako alternativu k postpolitickým konceptům („kosmopolitní demokracie“, „globální občanská společnost“, „good governance“) předkládá Mouffe pojem agonistické veřejné sféry, jež má být prostorem pro legitimní vyjádření politických sporů. John Rawls a Jürgen Habermas nabízeli hypotézy v podobě „závoje nevědomosti“ nebo situace „ideální komunikace“, které však spíše vytvořily nebezpečnou utopii všeobecného konsensu, které předpokládají zdánlivě neutrální pozice. Podle Ernesta Laclau a Chantal Mouffe (Hegemonie a socialistická strategie, 1985) je výsledkem takovýchto opatření likvidace politického prostoru. *Jakou roli sehrávají a měly by sehrávat emoce při rozhodování obce? Je imperativ racionality vhodným nástrojem při tvorbě veřejného mínění a diskuzí, které jej doprovázejí? Měla by se normotvorba výlučně opírat o postulované neutrální případně racionální argumenty? Je racionalita univerzální a inkusivní nástroj správy věcí veřejných, nebo se spíše jedná o nástroj vyloučení?*

Schmittův postoj lze ve zkratce přiblížit pomocí poukazu na jeho vztah k Weberově teorii modernity, kterou kritizuje pro podcenění role iracionalismu v moderní době. Weber dle něj nahlíží projevy iracionalismu v současném světě jako něco vnějšího racionálnímu systému, což je ale omyl, protože ony jsou jeho inherentní součástí. Z toho pak plyne také důraz na odlišné typy legitimacy - zatímco Weber chápal modernitu jako úzce spjatou s legální legitimitou a tradiční a charismatickou legitimitu považoval za relikty premoderní éry, Schmitt vidí i v současném světě

nezastupitelnou roli charismatického principu. *Zdá se, že tento tzv. charismatický princip ve vládnutí nabývá v politickém životě obce stále silnější význam. Pokud lze právo identifikovat s nějakou formou veřejné racionality, lze v právním diskurzu identifikovat ve smyslu Carl Schmitta i nějaké iracionální prvky, které by mohli posílit jeho charismatickou legitimitu?*

Když Schmitt kritizuje liberální konstitucionalismus, tak si často bere na mušku právě „ryzí teorii právní“ Hansa Kelsena. Ta je založena na snaze ztotožnit stát s právním řádem představovaným systémem norem, který je v poslední instanci odvoditelný od jakési základní normy (grundnorm). Podle Schmitta je charakteristickým rysem právního pozitivismu zavírání očí před skutečností, že právo nedovede dopředu předpovědět všechny možné situace, které mohou ve vývoji společnosti nastat, proto má velké potíže vyrovnat se s mezerami v právu. Schmittův koncept výjimky, od něž odvozuje své pojetí suveréna, tak je motivován snahou nabourat toto racionalistické schéma. *Současné tendence judicializace veřejného života, která se opírá mimo jiné o postuláty kritizované Schmittem podle autorů, které citujete, ochuzují veřejný život a rozpravu o správě věcí veřejných. Jaká je tedy role práva v úvahách těchto autorů při řešení problémů, se kterými se současná Evropská společnost potýká?*

Práci doporučuji k obhajobě a na navrhuji klasifikační stupeň 1.

V Praze dne:.....

.....

vedoucí / oponent diplomové práce